

გაზეთი დიდი: წელიწადში—6 მან., თვეში—75 კაპ., კვარტალში—8 კაპ., ფასი განცხადებისა: ყველაფერი სტრიქონი „პეტრიტი“ პირველ გვერდზე—10 კ., მეორეზე—5 კაპ.
ხელის-მოწერა და დასაბუთი განცხადებანი მიიღება: „მოამბე“-ს ცნობის ფურცელზე, რედაქციის კონტრაქტის ფურცელზე და დასაბუთი განცხადებანი მიიღება: „მოამბე“-ს ცნობის ფურცელზე, რედაქციის კონტრაქტის ფურცელზე და დასაბუთი განცხადებანი მიიღება: „მოამბე“-ს ცნობის ფურცელზე, რედაქციის კონტრაქტის ფურცელზე.

ხელ-მოწერა და დასაბუთი განცხადებანი მიიღება: „მოამბე“-ს ცნობის ფურცელზე, რედაქციის კონტრაქტის ფურცელზე და დასაბუთი განცხადებანი მიიღება: „მოამბე“-ს ცნობის ფურცელზე, რედაქციის კონტრაქტის ფურცელზე.
ფოსტის აღრესი: Тифлисъ, въ редакцію „Цюмбѣ-Пурцелა“-ს „Моამბე“-ს ბილეთი № 372.

სურათიანი დამატება

მდგომარე წლის 15 ნოემბრიდან
სურათიანი დამატება
გამოვა კვირაში ორჯერ

სურათიანი დამატება და კვირაში ორჯერ
ფასი წინადადები დარჩება, ესა იგი, „სმოვის ფურცელი“ დამატებით
ყურნალ „მოამბის“ ხელის მომწერთ „სმოვის ფურცელი“ გაეგზავნება ორივე დამატებით.
„მოამბის“ წლიური ფასი 10 მან., ძალაზე გარდა გარდაცემით—11 მან.
ხელის მომწერთ ვსთხოვთ გამოწერის დროს რაც შეიძლება ძლიერ ბარკვევით მოიწეროს გვარი, სახელი, მამის სახელი და ქადაქის სახელი, ამასთანავე გარკვევით დასწეროს, რომელი გამოცემა ჰსურს, „ცნობის ფურცელი“ „მოამბე“ თუ მარტო „ცნობის ფურცელი“.
ვინც მომავალ 1903 წლისათვის დაიკვეთავს გაზეთს ან ყურნალს და წლიურს ფასს წინადადეგ შემოიტანს, გამოცემანი გაეგზავნება მდგომარე წლის 1 დეკემბრიდან მომავალ 1903 წლის დამდეგამდე.
სურათიან დამატების ნომრებში დაიბეჭდება ვილ ზოლას უკანასკნელი რომანი სიმატლე „Verite“.

1903 წელს
გაზეთი „ივერია“ გამოვა იმავე სივრცით და პრინციპით, როგორც დღემდე გამოდიოდა.
ფასი გაზეთისა მთელი წლით ისევე იქნება. ამ ფულის შემოტანა ნაწილ-ნაწილად შეიძლება. ვინც ახლავს დაიბეჭდოს გაზეთს მერმისისათვის და ერთს თუმანს წარმოადგენს, ამა ნომრისა და დეკემბრის ნომრები მუქთად გაეგზავნება.
ხელის-მოწერა და დასაბუთი განცხადებანი მიიღება: „მოამბე“-ს ცნობის ფურცელზე, რედაქციის კონტრაქტის ფურცელზე და დასაბუთი განცხადებანი მიიღება: „მოამბე“-ს ცნობის ფურცელზე, რედაქციის კონტრაქტის ფურცელზე.

პირველ ნომბრიდან წლის დამდეგამდე
„ივერია“
ქვირს 2 მანეთად და 75 კაპიკად
საფოსტო აღრესი: Тифлисъ, редакция „Иверія“ (5—1)

წარმოადგენს 8. ტელეფონი 617

ქართული თეატრი
სურათიანი, 24 ოქტომბერი 1902 წ.
ქართულ დრამატულ დასის მიერ
წარმოადგენილი იქნება
ცნობილი პიესა

სოდომის წარღვნა
დრამა 5 მოქ. ზუღერანისა, თარგ. მ. გველსიანისა
მონაწილეობას იღებენ: ქ-ნნი: ნ. გაბუნია-კვარციხისა, ნ. გამყრელიძისა, ალ. კარგარეთელის, ოლ. ლევადა, ნ. რონელი, მახვილი. ბ-ნნი: ანანია შვილი, ვ. გამყრელიძე, გ. გელევანოვი, ი. ივანიძე, კ. მესხი, კ. შათირიშვილი და სხვანი.
ადგილები ფასი: ლოჟები 5 მანეთიდან 10 მანეთამდე, მარტო 70 კაპიკიდან 3 მანეთამდე, ამფითეატრი 80 კაპიკიდან 1 მ. 50 კაპიკამდე, გადგეგმა 25 კაპ. და 45 კაპ. მდე. შეკრდები სივრცის ადგილები მარტო 60 კაპ.

დასაწყისი საღამოს 8 საათზე
შეიძლება წარმოსადგენად „უბედურ ვარსკვლავზე“, „მუშაკი და ნებიერი“, „ძალია აღმართს ხნავს“. რეჟისორი ვალ. გუნია.

სრულიად ახლად გადაკეთებული
„იუჟნიე ნომერა“
მოხდენილად, წმინდად და შესაფერისად მოწყობილ ოთახებით; მოსამსახურე ქალებითა და კაცებით; ყოველგვარად მოწყობილია საცხოვრებლად. ნომრების ფასი სამი ანაზღაურება და წყობილი და უფრო ძვირად; თვიურად 15 მან. და მეტიც. ბარონის ქუჩა, ფოსტისა და ტელეგრაფის ახლო, ქალაქის შუაგულში. (6—6)

გვიდი თიანეთის
აფთიქს
ზარბაზისთვის მიქმართულ თიანეთში, ჰრავიზორს კ. ა. ჯაჭავაძეს. (4—3)

გაზეთი „ივერია“ გამოვა იმავე სივრცით და პრინციპით, როგორც დღემდე გამოდიოდა.

ახალშენიშვილი
იღებს ყოველ-დღე კვირის სხეულებით ავადმყოფებს დილის 8—10 საათ. და 11—2-მდის, ხოლო საღამომობით 5—7-მდის. კვირა-უქმე-დღეებში 9—2-მდის და საღამომობით 5—7-მდის.
ელისაბედის ქუჩა, № 38. (წლ.)

ქართულ თეატრ-მხანურთა თეატრი
(ტელეფონი № 617)
დღეს, ოთხშაბათს, 23 ოქტომბერს, ხარკოვის სახეობა დასის მიერ,
ა. ბ. მონაწილის მონაწილეობით, წარმოადგენილი იქნება

მეზბანი ონაბინი
მეზბანი 3 მოქმედ. და 7 სურათად, მუსიკა ჩაიკოვსკისა.
მონაწილეობას იღებენ: ქ-ნი გლინსკისა, დონაჩისკისა, სკორუპსკისა, ბაუერ ბ-ნნი: ბონაჩიჩი, პოლოუინოვი, ტომასევიჩი პეტროვი და სხვანი. **კაპელმისტრი** ლ. პ. შტეინბერგი.
დასაწყისი საღამოს 8 საათზე.
კასის დას დილის 10-დან საშუალოდ 3 საათამდე და საღ. 6 საათიდან წარმოდგენის გათავისუფლება.
ფასები დაკლებულია ყველა ადგილებზე ხელ. სურათიანი, 24 ოქტომბერს წარმოადგენილი იქნება „ტუ. კრუეკ“ ში ოპ. „მეზბანი“.
მთავარი რეჟისორი იმ. ვითოვიჩი. (6. 0—29)

მთავარი რეჟისორი იმ. ვითოვიჩი.
გ. ს. მუსხელაშვილი
მიიღებს თვალებით ავადმყოფებს დილით 12—2 ს. ყოველ დღე, გარდა სამშაბათისა. წყნეთის ქუჩა № 24 სახ. ვანაძისა. (წ.)

მ. ი. მ. ი.
ალექსანდრე გიორგის ძე
მალაქაშვილი
(მისეაღას ქუჩა, 30.—ტელეფონი 450).
იღებს ყოველ-დღე შინაგანისა და საზღვრო სხეულებით ავადმყოფებს დილით 10—1 საათამდე და საღამომობით 6—8-მდე.

მ. ი. მ. ი.
ვ. ლამბაშვილი
იღებს ავადმყოფებს დილის 10—11 საათამდე და საღამოს 6—7 საათამდე.
ბინა: ბარონის ქუჩა, № 22, დიდი ვანქის ქუჩის კუთხესთან.

ტფილისის
ქერძო სამკურნალო
გადამანიშნისა

ავადმყოფებს იღებენ ყოველ დღე,
ღ. დ. ი. მ.
8. ი. შიხინაძე—პილას სხეულებანი 8—10 საათამდე.
6. ბ. მულინი. ყურის, ექლისა და ცხვირის 9—10.
8. დ. ლამბაშვილი—შინაგანი 9—10 საათამდე.
8. ბ. მალაქაშვილი—შინაგანი 10—11 საათამდე, სმშაბათობით, სურათიანობით და შაბათობით.
8. ბ. ახალშენიშვილი—პილას სხეულებანი 10—11 საათამდე.
ლ. ი. კარგარეთელი—სმშაბათობით (ხარკოვად) ავადმყოფისათვის: სმშაბათობით, სურათიანობით და შაბათობით 10 საათიდან 11-მდის.
ბ. შ. ილინიშვილი—შინაგანი და პილას 11—12 საათამდე.
დ. ბ. მალაქაშვილი, შინაგანი, ნეკრებისა და წამლობა ექვეტრანობით 12—1 ს.
8. შ. მანსვიტოვი. შინაგანი, ნეკრებისა და პილას: სმშაბათობით და შარსკეობით 1—2 კვირამდე 9—11.
ბ. ბ. ბარბაქაძე—ღეღათა სხეულებანი, ორ-შაბათობით, ოთხ-შაბათობით და შარსკეობით 12—1 საათამდე.
8. შ. აბაზაძე—სიფილისის, კანისა და სმშაბათობით 1—2 საათამდე.
8. შ. სომხელაშვილი—ხარკოვისა და ორ-ტრანობით: ორ-შაბათობით, ოთხ-შაბათობით და შარსკეობით 1—3 საათ.

ს. დ. მ. ი.
ი. ნ. თომანიშვილი—ღეღათა სხეულებანი 5—6 საათამდე.
ბ. შ. მალაქაშვილი—შინაგანი, პილასისა და ექვეტრანობით 5—6 საათამდე. (მარტო-ქმეობით და პეტრეოპოლიტანოვსკის ქუჩაზე.)
სამკურნალო აქვს საწოლი ოთახები.
ფასი რჩევისა და დარბევისა 50 კაპ.; ოპერაციები მორავებით. კროტები—სამი მანათილად სურათამდე.
ადრესი: კუკია, ნაკოლეოვის ქუჩა, სახლი სკვინაშვილისა, № 21. (ავტო-ქმეობით დასაწყისში).
ბილეთი № 274 (წლ.)

საზღვარ-გარედ

ინგლისი. კოლონიების მინისტრი ჩემბერლენი სამხრეთ-აფრიკაში მიდის. დიდი ხანია, რაც სასურველად სთვლიდნენ ამისთანა მოგზაურობას. მაგრამ მინისტრი ვერ ახერხებდა წასვლას, რადგანაც ბევრი საქმეები ჰქონდა და აუცილებლად საჭირო იყო, რომ მინისტრი ლონდონში ყოფილიყო. ჩემბერლენს, ეტყობა, ექიმებმაც ურჩიეს მოგზაურობა. 7 წლის განმავლობაში განუწყვეტელმა მუშაობამ ძლიერ მოჰქანცა მინისტრი და შესვენება უმეკლად საჭირო იყო იმისთვის. მინისტრი მოივლის კაპის კოლონიას, ნატალს, ორანჯის კოლონიას და ტრანსვალს. მოგზაურობა მარტის დამდეგამდე გასტანს.
ყველა პარტიის გაზეთები ერთპირად იწონებენ მინისტრის მოგზაურობას. „სტანდარდ“-ი სწერს: ეს მოგზაურობა გვიჩვენებს, რომ ჩემბერლენი საფუძვლიანად შეუღდა ბრიტანის იმპერიის გაძლიერებას. ამას გარდა გვიჩვენებს, რომ კოლონიების მინისტრს

კარგად აქვს შეგნებული, თუ რა დახლოებული და მძიმე საქმეები აქვს გადასაწყვეტი სამხრეთ-აფრიკაში. ამ მოგზაურობის დიდი მნიშვნელობა აქვს სამხრეთ-აფრიკის მომავლისათვის. ინგლისის კოლონიების ახალ ისტორიაში ჯერ არა ყოფილა ისეთი მაგალითი, რომ სამინისტროს თავისი წევრი გაეგზავნოს კოლონიაში საქმის შესასწავლად. ასე რომ ჩემბერლენის მოგზაურობა სულ ახალი ამბავია.

„დეილი ტელეგრაფ“-ი სურვილს აცხადებს, რომ ჩემბერლენმა სამხრეთ-აფრიკის გარდა სხვა კოლონიებიც მოიაროს. ლიბერალური გაზეთი „დეილი ნიუს“-ი სწერს: ჩემბერლენი სწორედ კარგ დროს მიდის. სამხრეთ-აფრიკის მდგომარეობა ძლიერ აწეწილია. მთელს მხარეში არეულობა მსუფთვეს. უმეყოფილება უფრო და უფრო ძლიერდება. ამ მოგზაურობას თითონ ჩემბერლენის სახელისთვისაც დიდი მნიშვნელობა აქვს და მთელის ჩვენის იმპერიის მომავლისათვისაც.

ამ დღეებში ქალ. გლაზგოში უნივერსიტეტის ლორდ-რექტორის არჩევანი მოხდა და ირლანდიის საქმეთა მინისტრი ჯორჯ უინდემი აურჩევიათ. უინდემს 674 ხმა მიუღია, იმის მეტოქეს, ცნობილს ლიბერალ მოღვაწეს ჯონ მორლის კი სულ 645 ხმა მიუღია. არჩევანს პოლიტიკური ხასიათი ჰქონდა, უინდემმაც ამიტომ გაიმარჯვა, თორემ ირლანდიის საქმეთა მინისტრს არაფერი ამავი არა აქვს ლიტერატურასა და მეცნიერებაზე; ჯონ მორლის კი ბევრი თვალსაჩინო თხზულება აქვს დაწერილი.

საზრუნავთი. ვაზ. „ფიგარო“-ში გამოცხადებულია, თუ სხვა-და-სხვა სარწმუნოების წარმომადგენლები რანაირად უყურებენ ეკლესიის სახელმწიფოსაგან განცალკევებას.

რეფორმატის ეკლესიის კონსისტორიის თავმჯდომარე მღვდელს ოგიუსტ გუს გამოუცხადებია, რეფორმატის ეკლესიისათვის სასარგებლო იქნება ეკლესიის განცალკევება სახელმწიფოსაგან. ლიტურჯის სარწმუნოების კონსისტორიის თავმჯდომარეს მღვდელ კუნსაც ესევე აზრი გამოუთქვამს. კუნს გამოუცხადებია: ჩვენი ეკლესია ძლიერ ღარიბია და, რასაკვირველია, მაგნირი რეფორმა ხეიბს არ დაგვყარს, მაგრამ თითონ ეს რეფორმა ისეთი დიდებული საქმეა, რომ ჩვენთაგანი არავინ არ გაუწყვეს წინააღმდეგობას. ეკლესიის სახელმწიფოსაგან განცალკევება საფრანგეთში აუცილებელ საქმედ მიიჩნია და ამიტომ ჩვენ ვემზადებით კიდევ ამ რეფორმის დასახვედრად. ევანგელიურ „თავისუფალ ეკლესიის“ კონსისტორიის თავმჯდომარეს მღვდელს ფის უფრო გაბედულად გამოუთქვამს თავისი აზრი და დაუმატებია: ჩემი თანამორწმუნენი აშკარად ამტკიცებენ, რომ ეკლესიისათვის სახელმწიფოს შემწეობა საჭირო არაა. საფრანგეთის დიდ რაბინს ცდოკ კანს და პარიზის უფროს რაბინსაც ანაირივე აზრი გამოუთქვამს და დაუმატებიათ, რომ სინაგოგების შესანახად სახელმწიფო სულ 200 ათას ფრანკს იძლევა.

კათოლიკეთა ეკლესიების წარმომადგენლებსაც უთქვამთ „ფიგარო“-ს თანამშრომლისათვის: სახელმწიფოსაგან ეკლესიის განცალკევებისა არ გვეშინიანო.

ამას წინადად რომ დატუსაღებული ბანკირი ბულენი გაექცა პოლიციას, ენლა პარიზის ახლო დაუქვრიათ. ერთი საექვო ქცვის ქალი დიუბლო და იუველირი ველიც დაუქვრიათ. ესენიც ბულენის მეგობრები ყოფილან.

ამსტრუ-ჰუნგარი. გალიციის დეპუტატები მთავრობას გალიციის საქმეებზე შეეკითხნენ და მოითხოვეს, ჩვენი წინადადება დაუყოვნებლივ განიხილოს პალატაში. კამათის დროს ბევრი საინტერესო ცნობა გა-

მოიკვება თურმე. ამ საგანზე უმთავრესად ორ დებულებას ელაპარაკება: რუსინს პროფესორ რომანჩუკს და პოლონელ სოციალ-დემოკრატს ბრეიტერს. რომანჩუკმა გალიციელ გლეხთა მოძრაობა დაახასიათა და, სხვათა შორის, სთქვა, რომ გაფიცვა სულ მოულოდნელად დაიწყო, მიზეზი გაფიცვისა—მეტად მცირე სამუშაო ქირა იყო. ბრეიტერის ოპორტიუნისტული სოფლის მეურნეობის დღეში სულ 20—33 კრეიცერს იღებდნენ, ლეოვისაში —14—25 კრეიცერს (11—20 კაპ.) ხარჯიც თავიანთი იყო. თუმცა მთავრობამ დიდ მებატონეების მხარე დაიჭირა და გაფიცულ ხალხს სახლებში ჯარი ჩაუყენა, მაინც მკის დროს გაფიცვა 24 ოქტს და 500 სოფელს მოედო. მკა რომ გათავდა, გაფიცვაც თავის თავად გათავდა; მთავრობამ მაშინ კიდევ დევნა დაუწყო ხალხსა. აქამდე სამართალში 521 გლეხი მისცეს; ამთავან 73 კაცს, საერთოდ რომ ვიანგარიშოთ, 192 თავის ვადით ციხეში დაპატიმრება გადაუწყვიტეს, 325 კაცს—189 თვით დატუსაღება და 113 გაამართლეს. მცირე სამუშაო ქირის გარდა, გაფიცვის მიზეზი ისიც იყო, რომ პოლონელი მებატონეები ცუდად ექცეოდნენ გლეხ-კაცებსა. თუ გლეხ-კაცი არჩევნის დროს პოლონელთა კლუბის ბრძანებას არასრულდნენ, —ალარც შეშას მისცემენ ტყიდან, ალარც წყალზე გაუშვებენ. გრაფ ლონცკორინსკის ტყეებში ერთ გლეხ-კაცს ქალს სოკო ეკრიფნა; ქალი დაეჭირათ, გაეშვივლებინათ და ისე მიეყვანათ სახლამდე. ზოლოჩოვი 28 გლეხ-კაცი ისე შეეკრათ და ერთმანეთზე გადაებათ, რომ წელიწადი გასწორება არ შეეძლოთ და ერთმანეთს ფეხს ადგამდნენ. დასასრულ რომანჩუკს ეთქვა: ვენის პარლამენტში, თუ გალიციაში რუსინები არას დროს არ მოიშლიან ბრძოლას იმათ წინააღმდეგ, ვინც რუსინების გლეხ-ხალხს სჩაგრავს.

21 ოქტომბერს (ახ. სტ.) ხუთასი წელიწადი შესრულდა მას აქეთ, რაც დიდებული იან გუსი პრავის უნივერსიტეტის რექტორად ყოფილა დანიშნული. პრავის უნივერსიტეტს დიდის ამბით უდღესასწაულონია ეს დღე. უნივერსიტეტის წიგნებში ჩაწერილია, რომ უნივერსიტეტის რექტორად 1402 წლის 16 ოქტომბრიდან 1403 წლის 21 ოქტომბრამდე, წმ. გიორგის დღეობამდე, მაგისტრი იან გუსი იყო. დღესასწაული ეხლოდნებოდა რექტორმა გორბაჩევსკიმ გახსნა და შემდეგ ცნობილმა სლავისტმა პროფესორ გებაუერმა წარმოსთქვა სიტყვა: „გუსის მნიშვნელობა ჩემის ლიტერატურაში“.

მაკედონია. სოფიიდან დეპეშით ატყობინებენ „ტან“-ს: ხმა დადის, მაკედონიის აჯანყების უმთავრესი მეთაური გენერალი ცონჩევი ბრძოლის დროს ოსმალებმა დასჯეს. ეს ბრძოლა მელნიკსა და ნეგროკოპს შუა მოხდა. ოც-და-სამი ბოლგარი მოუკლავთ და დანარჩენი რაზმი დაფანტულა.

მაკედონიის კომიტეტი კი ხმებს ავრცელებს, რომ აჯანყებულ ხალხს საქმე ძლიერ კარგად მიჰყავს და ბევრგან გაიმარჯვა კიდევცაო. კომიტეტის უმთავრესმა ვაზეთმა „რეფორმი“-მ აჯანყებულ ადგილების რუკა დაბეჭდა. რუკაში ისეა ნაჩვენები, ვითომ რილისა და დოსპატის მთებს შუა ხალხი მთლად აჯანყებულია. „რეფორმი“-მ აცხადებს, მაკედონელებმა ისე გაიმარჯვეს, რომ ამ მთებ შუა „თავისუფალი სახელმწიფო“ დააწყეს და დროებით მთავრობა დააყენეს; ახლო-მახლო ადგილებიდან ხალხი მოდის და ამ მთავრობას სთხოვს დახმარებასა.

ახალი ამბავი

ხვალ სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოების სადგომში სხდომა ექმნება იმ კომისიას, რომელსაც მინდობილი აქვს პურის ვაჭრობის საქმის განხილვა. კომისია განიხილავს ორს მოხსენებას: 1) ა. ბ. ვენგულოვისას კავკასიაში სასოფლო-სამეურნეო ნაწარმოებთათვის ბირჟისა და ელექტროების დაარსების შესახებ და 2) პ. ს. დამბროვისას—სასოფლო-სამეურნეო ნაწარმოებთა ვაჭრობისა და მწარმოებელთა ამხანაგობების დაარსების შესახებ.

მკითხველებმა უკვე იციან, რომ სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოების საბჭომ განიზრახა ტფილისის **საზაფხული სკოლის შესაგანგებად**. სკოლის გამგემ წარუდგინა საბჭოს პროექტი იმ ხელშეკრულებისა, რომელიც უნდა დაიდოს თავ. ამილახვართან, თუ იმისი ადგილი აიღო საბჭომ. ეს ადგილი, ზომით 10 დესეტინა, სოღანლულშია. როგორც ხელშეკრულების პროექტიდანა სჩანს, ამილახვარს საიჯაროდ წელიწადში მიეცემა 50 მან. პირველის წელს, ახალ ადგილზე გადასვლის დროს, ხარჯი საბაღოსნო სკოლის შესანახად არ აღემატება 1650 მანეთს. 10 წლის ვასვლის შემდეგ საზოგადოებამ თავ. ამილახვრის სასარგებლოდ უნდა დასტოვოს მოწყობილება. საზოგადოების საბჭომ გადასწყვიტა დაავალოს სამხრუველო კომისიას არ შეჩერდეს მარტო თავ. ამილახვარის ადგილზე და სხვაგანაც გამოიხატოს საიჯაროდ ასაღები ადგილები, იმ პირობით-კი, რომ საიჯარო ვადა 12 წელიწადზე ნაკლები არ იყოს.

საჩუქრადან გვეყრენ: ხარკოვის უნივერსიტეტის საექიმო ფაკულტეტის სახელმწიფო დამოსავლელ კომისიაში, რომელსაც თავმჯდომარეობდა პროფესორი ა. გე. უკვე დასრულდა ეგზამენები. გამოცხადდა სულ 139 კაცი, ამათ რიცხვში საზღვარ-გარეთის უნივერსიტეტიდან არის 38-კაცი, 12-ქალი. გამოცდები ყველამ დაუბრკოლებლად შეასრულა. ახლად კურს-დასრულებულთა რიცხვში სამი ქართველია: კასიანე ინგოროყვა, ვლადიმერ ქოლოშვილი და ვიქტორ ბაქრაძე.

მული სამხრეთით სჩანდა უთვალავი წვრილი მთები და ვარები, დედამიწიდან მუწუკებივით აშოხებთქილი და ჰაერში გაყინულ-შეჩერებულნი. ეს ადგილები უნაყოფო, მოტიტველებული, მოწმენდილი, ვახრევილი იყო. არსად არა სჩანდა არც ტყე, არც სხვა რამ. ორ სამ მდინარეს თუ მოჰკრავ თვალს და მის ნაპირებზე ცოტაოდნენ მწვანეს. თვით ეს ამოღენა მთა, არარატი, იმდენად უნაყოფოა, რომ არც ერთ მდინარესა არა აქვს აქედან დასაწყისი. იშვიათია სოფლებიც. არა, ტყუილად ამბობენ, რომ ეს ადგილია აკვანი კაცობრიობისა.

არარატის ორი წვერი მუდამ ყინულით გადაკრულ-გადახურულია. ერთი მეორისაგან გაშორებულია კარგა ღრმა ხევით. ხევში ყინული ერთი წვერიდან მეორემდე გარღვეულია 1 ნახევარ არშინის სიგანეზე. აბიხის აზრით, ყინული უნდა იყოს გარღვეული 1840 წელს მიწის ძვრისაგან. წვერის პირს აღმოსავლეთით, სადაც ყინული ვერ ეკიდება და ზაფხულობით მოტიტველებულია, ვნახეთ ერთ ადგილს მოგროვილი ქვები. ამ ქვებში ბევრი ვეჭვებთ პასტუხოვისაგან დატოვებული რკინის ყუთი ტერმომეტრებით, მაგრამ ვერ ვიპოვეთ. ქვებში ვნახეთ მხოლოდ სარდნიკის ყუთი ბარათებით, რომელიც დაეტოვებინათ 1893 წლის შემდეგ ამსვლელებს, და პატარა რკინის ფიცარი წარწერით, რომ პასტუხოვი ყოფილა ამ წვერზე 1893, 1894 და 1895 წლებში. სამი საათი იქმნებოდა, რომ სამეტეორო-

ამასწინად მლ. ბარბაქაძემ მიჰმართა ტფილისის პირუტყვთა მფარველ საზოგადოების გამგეობას და სთხოვა ორი თავისი წარმომადგენელი დაენიშნა შორაპნის მარაში. ამ ორმა წარმომადგენელმა ყურადღება უნდა მიაქციონ დაბა ქიათურას, სადაც შავის ქვის ზიდვის დროს მეტად უდიერად ეპყრობიან საქონელს. პირუტყვთა მფარველ საზოგადოების კრებამ 19 ოქტომბერს განიხილა ეს განცხადება და გადასწყვიტა, მიანდოს გამგეობას მისწეროს საზოგადოების ქუთაისის განყოფილებას, რომ მან დანიშნოს ორი წარმომადგენელი შორაპნის მარაში.

ხელოსნის სამოსამართლო პალატაში განსახილველად დანიშნულია საქმე თავ. კონსტანტინე დადიანისა და გვაჯა ჩიქოვანისა, რომელთაც ციმბირიდან გამოკეტულ ემუხვარის დამალვა ჰპარალებათ.

რაქიდან შემდეგ საინტერესო ამბებს გვეტყობინებენ მიწის მგრის შესახებ. მარტო სექტემბერში, 31 აგვისტოდან დაწყებული 27 სექტემბრამდე, ხუთჯერ მომხდარა მიწის ძვრა. 31 აგვისტოს დილის 10 ს. 10 წუთზე მამხ. 2 სექტემბერს 11 ს. 25 " " 3 " შუადღის 3 ს. 45 " " 26 " დილის 11 ს. 25 " " 27 " " 9 ს. 35 " "

ამავე ხნის განმავლობაში სხვა დროსაც მომხდარა მიწის ძვრა, მაგრამ ბევრს არ შეუმჩნევიათ თურმე.

გვარას, 20 ოქტომბერს, ტფილისის ვაჭართა საზოგადოების სადგომზე, ი. ა. შადინოვის თავმჯდომარეობით, საზოგადო კრებას შედგა ტფილისის ვაჭართა საზოგადოების განსახილველად. მისსახებ შეგებდა მამხ, თუ როგორ უნდა აღნიშნოს ვაჭართა საზოგადოებამ მამხსახლის ავგარ დაფიდავის 25 წლის სამსახურს. კრებამ გადაწყვიტა: 1) გამართოს საუბოლო დღესასწაული მამხსახლის დაფიდავის 25 წლის სამსახურის აღსანიშნულად; 2) მიეღოს ვაჭართა საზოგადოებისაგან ი. ა. შადინოვის 25 წლის საზოგადოებისადმი სამსახურისათვის ქვების თურმე; 3) შეამდგომოს ადმინსტრატორის წინაშე მამხსახს, რომ წარუდგინოს დაფიდავი უმაღლეს მთავრობას დასაჯადოებლად და აგრეთვე ნება მიეცეს პანს დაფიდავის ატაროს „სტუპენის“ წოდება; 3) გადაიდგას ტფილისის ვაჭართა საზოგადოების საშუალებადან ორას ორასი მანეთი საკომპენსაციის სანაწილად ბელის და სავაჭრო სკოლის გასაშე შესატანად ყოველ წლებით, რომ ამ თუფით დაფიდავის სახელადასე თითო სტუპენდას დაარსდეს ოგორც საკომპენსაციის სანაწილად, ისე სავაჭრო სკოლისათვის; 5) შეადგინოს და დატკოს დაფიდავის 25 წლის მოდერნიზაციის ისტორიული მემორიალი; 6) დააფასოს კომისიის სადღესასწაულო თუბაღის გამართვა და 7) კრებამ გადაწყვიტა შეამდგომოს ადმინსტრატორის წინაშე, რომ ნება მიეცეს დაფიდავის სურათი ჩამოეჭვიდოს საზოგადოების სადგომში.

ლოგო ქობი ყინულში მაგრად იყო გამაგრებული. ამ ქობში მოთავსებულია ორი ტერმომეტრი—მაქსიმალური კალისა და მინიმალური სპირტისა—და ერთიც ტერმომეტრი ვილდისა. ამ სიმაღლეზე ამისთანა სამეტეოროლოგო ქობი, როგორც დავარწმუნა ტფილისის ობსერვატორიის გამგემ, სხვაგან არსად არ მოიპოვება და, მაშასადამე, არარატზე პირველი იქმნება. ქობზე მიკრულია წითელი ბიარალი, რომელზედაც აღნიშნულია „1902 წ.“

ვეშურებოდით უკან დაბრუნებას, რადგან გვშიოდა და გვციოდა, ფეხები დაგვეყინა, თავის ტკივილი უფრო და უფრო გვიძლიერებოდა. თავის ტკივილის გამო ზოგიერთს არც-კი გაუგია ხეირიანად, იყო წვერზე თუ არა. უნდა აღნიშნო, რომ ორ-სამ კაცს არ ასტკივებია თავი.

უკან ჩამოსვლა უფრო ადვილი იყო ასვლაზე, მაგრამ, სამაგიეროდ, უფრო საშიში და სახიფათო. ქვიშაანს ადგილებზე ფეხი გვისხლტებოდა და ვეცემოდით, ქვები ცურდებოდა და წინ წამსვლელებს უკან მისდევდა რახა-რუბით, ქვებზე სიარულის და ხტუნვის დროს თავი წინ მიდიოდა, ტანი უკან რჩებოდა და ადვილად შესაძლებელი იყო დავესხტეტილიყავით და დავშავებულყავით. ამ ჩამოსვლაზე ორი ჩვენგანი, ძალიან დაღალულები წვერზე ქობის დაგმის დროს, რაღაც განგებით გადაჩნენ უბედურებას. ერთს თვალი ისე აუტყრელდა გოგირდის ფერდაზე, რომ საგნები ორად ეჩვენე-

ქუთაისის ახალი ამბები

პარასკევს, 18 ოქტომბერს, საღამოს 4 საათზე, გულის შემზარავი ამბავი მოხდა ქუთაისში. საქმე ამგვარად იყო: ამ ოცი წლის წინად ხაზინას აუშენებია ახლანდელი „კურინისკის პოლიც“ კაზარების კედელი, მაგრამ იმდენად ცუდად ყოფილა აშენებული, რომ ერთი ჩარქის სიმაღლე საძირკველიც არა ჰქონია, რის გამოც კედელი ხან ერთს, ხან მეორე ადგილს ინგრეოდა და ხაზინაც თანდათანობით ასწორებდა მას. ექვსი წლის წინად ხაზინას კედლის ორივე მხრით გაუყოლებია თხრილები, მაგრამ იმდენად ღრმა, რომ მთელი არშინით ჩაქილებულია საძირკველს. ამას წინად მთელი ნახევარი კედელი გამონგრეულია შუაზე, რის შემდეგაც ეს გამონგრეული კედელი კი საფუძვლიანად გაუკეთებიათ, მაგრამ აქეთ-იქეთ თავებში ისევ ძველი კედელი დაუტოვებიათ. ამდენ ხანს როგორც შიგნითა, ისე გარეთა თხრილს ხაზინა სწმენდა; ეს რამდენიმე ხანია კი, როდესაც კედლის გვერდით გახა გაიყვანეს და გარეთა თხრილით ქალაქს დაიწყო სარგებლობა, ქალაქი შეიზარეს ხარჯში. 18 ოქტომბერს ქალაქმა დაიჭირა მუშები თხრილის ამოსაწმენდათ და გასაფართოვებლად; უნდოდათ, რომ თხრილი ზევიდან გადაეხურათ. ქალაქის ინჟინერმა თავ. ჯორჯაძემ, რომელმაც წინა დღით მუშებთან ერთად ინახულია ეს კედელი, გაგზავნა მუშები და უთხრა: „ჯერ თხრილიდან ტალახი ამოიღეთ; მიწის თხრა კი არ დაიწყოთ უჩემოთ, რომ კედელი არ ჩამოინგრეს; ხვალ დილით მე მოვალ და განვებთ, როგორ უნდა იმუშაოთ“. საბრალო მუშები წასულან და დაუწყიათ მუშაობა; მაგრამ მათ ტალახის ამოღების გარდა თხრილის გაფართოვებაც დაუწყიათ ორივე მხრით და კედლის გასწვრივ სულ ჩაუთხრიათ მიწა, რის გამოც ეს უსაძირკველი კედელი ერთბაშად მოგლეჯილა და ექვსი მუშა მოუშვეყნებია ქვეშ, რომელთაგან ორი უკვე გარდაცვლილი გამოათრის ნანგრევებიდან დაჩქველილი და ტენ-გადმონთხეულიები, ერთი უიმედოთ (თუმცა მითხრეს, ისიც მოკვდა, მაგრამ ჯერ არ მომკვდარა) და ორიც მძიმედ დაშავებული (ერთს არაფერი დაშავებია). სწორეთ საკვირველი დაუდევრობაა: ოთხ-ხუთ არშინიანი ქვის კედელი უსაძირკველი აუშენებიათ; თან ორივე მხრით ისეთი ღრმა თხრილები გაუყოლებიათ, რომ მთლად გამოუჩერებიათ კედლისათვის ძირი. ერთი და ორი მაგალითი არ ყოფილა, რომ ეს კედელი დანგრეულიყოს და ნუთუ არ იყო ყურადღების ღირსი მისი ხეირიანათ გაკეთებამ მართალია, საბრალო მუშებმა თავის დაუჯერებლობით თვითნებე გაითხარეს სამარე, მაგრამ ის უფრო დამნაშავეა, ვინც დაუდევრობითაც ამგვარი კედელია აშენებული.

ბოდა; საყენ-ნახევრის სიმაღლიდან ყინულზე გადავარდა, მაგრამ იქავე გაჩერდა. მეორეს, იმავე ადგილს, ფეხი დაუსხლტა, ისიც ყურულზე გადავარდა და საშინელის სისწრაფით დაგორდა. კარგა მანძილზე იგორა ასე, ბოლოს ქვას წააწყდა და შეჩერდა. კარგად გადაჩნენ, მხოლოდ მცირედ დაშავდნენ და შიში, რასაკვირველია, დიდი გამოიარეს.

სამნი თვალ ნათლოვ ჩავედით იმ ადგილს, სადაც პირველ დამეს გვეძინა. დანარჩენებს გზაში დაუდამდით და იმ საშინელს კლდეებში, ბნელაში მოუხდათ ხეტიალი. როგორც გადაჩნენ და არ დაშავდნენ, სწორედ საკვირველია.

მზე რომ მოეფარა არარატს, ამ უკანასკნელის ჩრდილი ველზე გამოჩნდა. ეს ჩრდილი თან-და-თან გაგრძელდა და გაიზარდა, ასი-ორასი ვერსის მანძილზე გადაიქიმა და ცის კიდეს მიაღწა; არც აქ გათავდა მისი ზრდა, ჩრდილის წვერი ცაზე ავიდა და ზედ გაეკრა.

მეორე დღეს დილის 12 საათზე ჩავედით სარდარ-ბულახში. დაღალულ-დაქანცულები ვიყავით, მაგრამ საკმაო იყო სადილ წინ ორი-სამის საათის ძილი, რომ მოგსულიერებულყავით. ზოგიერთნი, რომელთაც ძლივს ააღწიეს არარატის წვერს, სადილს უკან სასურინოდ წავიდნენ არყის ქალაში. ბანაკში ავიტყრები გავემისპინძლდნენ. დამე წარმოდგენა გავვიმართეს, რომელშიაც მონაწილეობას ჯარის-კაცნი იღებდნენ. სადილზე ჩემი სადღევრძელო დალიეს, როგორც არარატ-

ფელეტონი

დიდ-არარატზე ასვლა

(დასასრული *)

12 საათი იქმნებოდა, რომ არარატის ყინულით დაფარულს წვერზე ავედი. გავჩერდი პატარა ხანს, სული მოვიბრუნე და არემარეს გადავხედე. ნოღჯკოს აქედან 400 ვერსის მანძილზე ელბრუსის წვერი ოდნავ დაენახა და ნათლად ჰხედავდა თურმე მყინვარს 290 ვერსის სიშორეზე, დღეს მხოლოდ ასი-ორასი ვერსის მანძილზე ვარჩევდი მიდამოს, რადგან ღრუბლები ირეოდა.

სამს სახელმწიფოს დავეყრებდი: ჩრდილოეთით—რუსეთს, აღმოსავლეთით—სპარსეთს და სამხრეთით—ოსმალეთს. რუსეთის მხარეს ნათლად ვხედავდი ალაგოზის მთებს, რომლებიც აქედან უფრო დაიდად მოსჩანდნენ, ვიდრე ძირიდან, მთლად სჩანდა არარატის და ალაგოზის შუა მდებარე არაქსის ველი, რომელსაც შუაზე გველივით დაქალაქილი არაქსი ჩამოუდიოდა.

*) იხ. „ცნ. ფურც.“ № 1955 და 1957.

ქუთაისის საადგილო-მამული ბანკის თავმჯდომარე ბ-ნი მელნიკოვი, რომელსაც სამინისტროს წინაშე საშუალოდგომლოდ გასაგზავნად დებუტაციის უნდა მიეღო მონაწილეობა, 19 ოქტომბერს უკვე გაემგზავრა პეტერბურგს. უკეთესი არ იქნებოდა, რომ მთელი დებუტაცია ერთად წასულიყო!

ქუთაისის საადგილო-მამული ბანკის საკმეები წელს შედარებით უკედ მიდის. წარსულ საანგარიშო წლის განმავლობაში მხოლოდ 187 ათას მანეთის სესხი გაიწია, წელს კი აქამდე გაცემული 830 ათას მანეთამდე; დარჩენილი კიდევ გასაცემად 170 ათას მანეთამდე. სესხის გაცემის ასეთ ზრდის მიზეზად ასახელებენ სხვა-და-სხვა ქალაქებში აგენტების დანიშნებას და 0/0/0 დაკლებას. მარტო ტფილისის ბანკიდან ამ მიზეზების წყალობით 300 ათას მანეთამდე ღირებული მამული გადმოსულა ქუთაისის ბანკში.

რუსეთის ქრონიკა

იუსტიციის სამინისტროში მალე შეუდგებიან განხილვას საკითხებისა ნაფიც მსახულთა სასამართლოს შემოღების შესახებ რუსეთის იმპერიის იმ ადგილებში, სადაც დღეს ასეთი სასამართლოები არ არის.

მთავრობას აზრად აქვს, მომავალ წლის დასაწყისში სხვა-და-სხვა ადგილას მოახდინოს ექიმთა კრებები. ამ კრებებმა უნდა შეიმუშავონ გადამდებ სენთან საბრძოლველი საშუალებანი.

დასრულდა ეგზამენები სამკურნალო სახელმწიფო კომისიაში. სულ მკურნალის წოდება 89 კაცმა მიიღო.

უწმ. სინოდმა, სამხედრო სამკურნალო აკადემიის თხოვნით, ნება დართო სასულიერო სემინარიაში სწავლა-დამთავრებულთ, მომავალ საზღვარსა წლიდან აკადემიაში შევიდნენ ხოლმე. უნდა ეგზამენი დაიკვირონ მხოლოდ ერთ-ერთ ახალ ენაში.

უწმ. სინოდს განუზრახავს რეფორმა სასულიერო აკადემიებისა, სემინარიებისა და სასწავლებლებისა. დღეს, როგორც ვუწყით, მასწავლებლებად ბევრგან ბერები არიან. აზრად აქვთ ბერების რიცხვი შეამცირონ და მღვდელთა და ერის-კაცთა რიცხვი გაამრავლონ. ჰფიქრობენ, აკადემიაში სავნების სპეციალიზაციის მეტი ყურადღება მიაქციონ. განზრახულია აკადემიის რექტორისა, ინსპექტორისა და პროფესორების არჩევის საქმეში 1867 წლის წესდების დაუბრუნდნენ. პეტერბურგის აკადემიისთან ჰფიქრობენ ფიზიკისა და მათემატიკის განყოფილების დაბარებას, სადაც სემინარიებისათვის ფიზიკისა და მათემატიკის მასწავლებლებს მოამზადებენ. სემინარიის პროგრამიდან გამორიცხული იქნება ძველი აღთქმის ისტორია და გომილეთიკა. შემცირებული იქნება ძველ ენების გაკვეთილებიც. ამათ ნაცვლად შემოღებული

ლი იქნება ძველ ქრისტიანულ ნაშთთა შესწავლა, საეკლესიო უფლება, ერთი ახალი ენა (სავალდებულო იქნება ყველასათვის), გაფართოვებენ ფიზიკისა და მათემატიკის სემინარიულთა ტანისამოსის ფორმაც შეიცვლება. აზრად აქვთ ყველა სემინარიისათვის ერთი ფორმა შემოიღონ, ისეთი, როგორც პეტერბურგშია.

ლაპარაკი აქვთ რუსეთის საადგილო-მამული ბანკების ერთ ბანკად გადაკეთებაზე.

ლომეის საპრობილეში, როგორც ვახ. ჰვარაშვილის დენეტიკა-ი გადმოგვცემს, შემდეგი ამბავი მომხდარა: კიევიდან ლომეის საპრობილეში გადაუყვანიათ ერთი დასი ტუსაღებისა. მისვლისათვის მათ უკმაყოფილება გამოუცხადებიათ საქმელზე. ბევრს აღარაფერი უკმაია. ახალ მოსულთ საპრობილეში მყოფნიც მიემხრნენ. 4 ოქტომბერს ერთს ტუსაღს, გვარად პორიადინსკის, თავის ტიფთაქისათვის ცეცხლი წაუკიდებია და ყვირილი დაუწყია: „ცეცხლი“, „ცეცხლიო!“ მისულა ზედამხედველი გიგესკი, რომლისთვის პორიადინსკის უტაცნია ხელი და აიფინიდან გადმოგდება დაუბრუნებია, მაგრამ სხვა ზედამხედველნი წაველენიან. ამ არეულობის დროს სხვა ტუსაღებს გამოუმტვრევიათ ოთახების კარები და გამოცვივნულან. 300 კაცი შემოჰხვევია უფროსს და ზედამხედველებს, დაუწყიათ ყვირილი, ხმაურობა, უცემიათ ერთს ზედამხედველისათვის და სატუსაღოს უფროსის პოდპოლკოვნიკის მაცეცვის ცემაც დაუბრუნებიათ. გუბერნატორის ბრძანებით სატუსაღოში გაუზავნიათ ჯარი. თვით გუბერნატორიც მისულა და დარიგებით დაუწყებარებია ტუსაღები. სულ საპრობილეში ამ ემად 341 ტუსაღია თურმე.

მოსკოვის სახელმწიფო თეატრის მომღერალმა ბ-ნმა იუენმა 16 ოქტომბერს თავისი ხმა დააზღვევა „ეკვიტებლში“. როდესაც ხმა დაეკარგება არტისტს, ამ დამზღვევ საზოგადოებისაგან მიიღებს 25 ათას მანეთს.

პრესა

მოგვივიდა პირველი № ბაქოში დაარსებული გაზეთისა „ბაკუ“. ეს მესამე რუსული გაზეთი იქნება ახლა კასპის მხარეს. გაზეთი დიდის მოფრმატისა და ჯერ-ჯერობით კარგ შთაბეჭდილებას ახდენს როგორც გარეგნობით, ისე მასალის სიმრავლით. თავის „Profession de foi“-ში ახალი გაზეთი, სხვათა შორის, სწერს:

გაცვეთილ ფრაზების არ გვეშინია და პირდაპირ ვაცხადებთ, რომ ჩვენი საგანი იქნება მხოლოდ საზოგადო ინტერესებს ვემსახურეთ. ჩვენ ვიქნებით გულწრფელი დამცველნი ხალხის განათლების, ხალხის თვითმოქმედება-თვითმმართველობის, ვაჭრობა-მრეწველობის განვითარების და სხვა ამგვარ საქმეთა. ჩვენ ღრმად ვფასებთ პატიოსანისა და თავისუფლის ბეჭდვითი სიტ-

ტბად დაავება. ბოლოს წყალობა გაარღვია ნაპირები და წმ. იაკობის მონასტერი და ისედაც დანგრეული აპური მიწით და ლამით წალეკა. დღეს იმ ადგილს სოფლის ნასახი ალარ მოიპოვება, მხოლოდ აქა-იქ დიდრონი ქვები მოსჩანან.

ღამის პირველ საათზე ჩავედით ერევანში, საიდანაც მეორე დღისა სამნი ტფილისში დაბრუნდნენ რკინის გზით, ხოლო ხუთნი ერევანის ძველის გზით ეტლებით გოქჩის ტბაზე წავედით, სადაც საღამო ჟამს მივედით. გზის ერთგვარობამ, ალაგოზის და სხვა წვირლ მთების ცქერამ ძალიან დაგვალა. გზაში სომხების გარდა დუხაბორების სოფლებიც გვხვდებოდა.

გოქჩის ანუ სეფანგის ტბას ვარს მთები არტყია, ძლიერ დიდი რამ არის, ირგვლივ 120 ვერსი იქმნება. წყალი ლურჯია, წმინდა და მლაშე. თუმცა მასში საუკეთესო კალმახი და სხვა ზრავალი თევზი იცის, მაგრამ თევზის ქერას თითქმის არაფერ მისდევს. ნაპირიდან ერთ ვერსზე პატარა კუნძული მდებარეობს. ამ კუნძულზე სომხების ძველი სეფანგის მონასტერია. ამ მონასტერში გავითიეთ ღამე, დავთვალიერეთ კარგად როგორც მონასტერი, ისე კუნძული და მეორე დღეს ღამე კარაკლისის სადგურზე ჩავედით.

17 ავგისტოს ტფილისში ჩამოვედით და ლალულ-დაწყვეტილნი და მხოლოდ აქ გამომაჩნდა მოგზაურობის შედეგი: მთელი ორი კვირა სიზმარში არარატის კლდე-ღრ ეგებებოდნავდი.

გ. ანანიაშვილი.

ყვის დიდ ძალას და მის შემწეობით ერთგულად ვემსახურებით ჩვენს ქვეყანას, კარგად გვახსოვს, რომ მხოლოდ საზოგადოებრივ ძალთა თვისუფალ განვითარებას შეუძლია მისცეს ქვეყანას უკეთესი მომავალი და ამიტომ ჩვენ მხოლოდ მქალაქებელნი ვიქნებით კაცობრიობის საუკეთესო და კეთილშობილ წარმომადგენელთა აზრებისა.

შემდეგ ვაზეთი აღნიშნავს იმ ხმას, ვითომ ახალი გაზეთი ველიჩკოსებურ „პატრიოტიზმის“ გამავრცელებელი იქნებოდა და მტკიცედ ამბობს:

ეს მტკნარი სიტყუა. ჩვენ თამადა და ახლილ ვაცხადებთ, რომ იმგვარი ნაციონალიზმი, როგორსაც „კავკას“-ში ველიჩკო ჰქალაქებდა, გვეზიზღება. ჩვენ არავითარი საქმე არა გვაქვს იმ ვიწრო ნაციონალიზმთან და აგრეთვე ამიერკავკასიის ერთა საკუთარ ნაციონალურ საკითხებთან. ჩვენთვის რუსიც, ქართველიც, სომეხიც და თათარიც ერთი ოჯახის შვილნი არიან და ამიტომ არ ვეკადრებთ ერთა შუა სიძულვილის ჩამოგლეჯს და რომელისავე ერის ინტერესების განსაკუთრებით დაცვას.

გაზეთის მიმართულება პირველ მოწინავე წერილით არ ხასიათდება, რასაკვირველია; ამას მომავალი გვიჩვენებს. მაგრამ, ცხადია, ახალს გაზეთის კეთილი განზრახვანი აქვს და გულწრფელად ვუსურვებთ ეს განზრახვანი აესრულებინოს.

ქუთაისის ქალაქის საბჭო

შაბათს, 19 ოქტომბერს, ქალაქის მოურავის დ. ა. ლორთქიფანიძის თავმჯდომარეობით, მოხდა 17 ოქტომბერს გადაღებულ საბჭოს კრების გაგრძელება. უნდა აერჩიათ ქალაქის გამგეობის წევრი. წერილებით კანდიდატებად დაასახელეს: ვლ. ნ. კანდელაკი—15 ხმით, ვლ. კ. ალშიბაია—14, თავ. ნ. დ. ერისთავი—4, ვ. ი. კილაძე—1 და მ. ე. დარახველიძე—1 ხმით. ორმა უკანასკნელმა უარი განაცხადა ყუთის დადგენაზე. კენჭი იყარეს ბ-ნებმა კანდელაკმა და ალშიბაიამ, რომელთაც კენჭის ყრახე წერილობითი თანხმობა განეცხადებინათ. თავ. ერისთავისაგან თანხმობა არ ყოფილა. კენჭის ყრის დაწყებამდე ა. თ. ნანეიშვილმა განაცხადა, საჭიროა ვიცოდეთ ბ-ნ მდივნის წევრად დაუმტკიცებლობის მიზეზი, რომ შემდეგში მაინც ვიხელმძღვანელოთ ამით და კიდევ ასეთს უხერხულს მდგომარეობაში არ ჩავვარდეთო.

ქალაქის მოურავმა წაიკითხა საქალაქო დებულების ერთი მუხლი და განმარტა, რომ საბჭოს ნება არა აქვს დაუმტკიცებლობის მიზეზი მოსთხოვოს ბ-ნ გუბერნატორსა. ბ-ნი ნანეიშვილი კი ამტკიცებდა, რომ საბჭოს აქვს ამის ნება, მხოლოდ მეორე არ ჩვენების შემდეგო.

ბ-ნი მოსეშვიდო: ბატონებო! წინ-და-წინვე ბოლიშ ვიხდი, რომ უნდა გავკანდიერდე და, რადგან ქალაქის საუკეთესო, უმაღლესს სწავლით აღტურვილი წარმომადგენელი ხმას არ იღებთ, ვსთქვა ორიოდ სიტყვა. ქალაქმა ჩვენ იმისთვის ავიკრიჩია, რომ იმის კეთილ-დღეობაზე ვიზრუნოთ, იმისი ინტერესები დავიცვათ. ჩვენ კი, სიმართლე უნდა მოგახსენოთ, თითქმის სრულიად არას ვაკეთებთ. ამ ოთხის წლის წინად ქალაქის მდივნის თანამდებობაზე ბ-ნი მდივანი ამოვირჩიეთ. არ ვიტყვი, რომ ბ-ნი მდივანი ჩვენი მზე და მთვარე ყოფილიყოს, მაგრამ ის კი უნდა ვსთქვა, რომ პატიოსანი, საქმის მკოდნე და მშრომელი კაცი იყო. ამ აზრისა მართო მე კი არა, ბევრი სხვაც არის. სწორედ ამიტომ ვცანით ჩვენ ის სხვა კანდიდატებზე უკეთესად და გამგეობის წევრად ავირჩიეთ. ასეთი კაცი მთავრობამ არ დაგვიმტკიცა; რა მიზეზით—არ ვიცით. ასახელებენ კანდიდატად ბ-ნ ალშიბაიას. რით უნდა ვიხელმძღვანელო, რომ თეთრი კენჭი მივცე, როდესაც, არამც თუმე, ორი არ მოიძებნება ჩვენში ისეთი, რომ კარგად იცნობდეს? გამგეობის წევრობას ორგვარი კანდიდატი ისურვებს: ერთი, რომელსაც ნამდვილი საზოგადო მოღვაწეობა, ნამდვილი სამსახური მსურს, მეორე კი, რომელსაც არაფრისა რცხენია და სამსახურში შედის, საქმის ვასაკეთებლად კი არა, არამედ ადგილის საზოგადოდ, პირად ინტერესების დასაკმაყოფილებლად. ამისთვის, ჩემის აზრით, საჭიროა, რომ კიდევ კარგად მოვიფიქროთ და არჩევანში არ შევცდეთ.

ამის პასუხად ქალაქის მოურავმა სთქვა, რომ გუბერნატორმა თავისი უფლებით არ დაამტკიცა ბ-ნი მდივანი და ამის გარჩევანი

ჩვენ ვერ შევალთო. ყოველ შემთხვევაში, სთქვა მან, ჯერ არჩევნები მოვახდინოთ და შემდეგ განვიხილოთ ბ-ნ მოსეშვილის წინადადებაო.

ამას მოჰყვა კენჭის ყრა: ვლ. კ. ალშიბაიამ მიიღო 23 თეთრი და 16 შავი; ვლ. ნ. კანდელაკმა—20 თეთრი და 19 შავი. ამგვარად ორივე კანდიდატი არჩეულ იქნა და ორივე წარედგინება ბ-ნ გუბერნატორს დასამტკიცებლად.

რაკი არჩევნები გათავდა, ბ-ნ მოსეშვილის წინადადების განხილვა კაცს აღარ გახსენებია და ყველამ სახლს მიასურა.

პატარა დღიური

დიად კანთქმული ჰაღმა გაწიშტებულა. ეს ვაგატანი თავის გაზეთის ფურცლებზე ცნებს აფრქვევს და წვეწვა-კურფით ისენიებს ბათუმის ქალაქის საბჭოს, რომელმაც არ მოისურვა ოდესღაც საბჭო დასის არტისტის, სოლო დღეს „რედატორის“ ფეხის სმაცე უფლება და ქემის ტრანსპარედიცისთვის „მადლობის“ გამოცხადება. ბ-ნი ჰაღმა ჩვეულებისამებრ ამ საქმეშიც სამშობლოს დაჯანსაღებას უსურვებს, თუმცა ამ საქმეშიც არაფერს შუაშა. სპი ნომერი თავის გაზეთის ბ-ნმა ჰაღმამ ამ საქმით ააგრება. უბადა კალმით ვეკვას წასწავა იგი: ქალაქის მოურავს, გამგეობის წევრს ვაფასებ და მოვად საბჭოსაც.

აი, მკითხველო, საქმე როგორ მოხდა. უპირველესს უფლისს სწავილო მიგახანა მოვისხენით, რომ ბ-ნი ტრანსპარედიცის დიად ცნობა კაცის ბათუმში. მატყვის სტევენ იქ და აფასებენ იმის მოდგაწყობას; მაგრამ ეს კიდევ არა წინაშეს, რომ ბ-ნი ტრანსპარედიცის ვეგვან და ვეგვა საქმეში შეუდარებელი.

ბათუმის ქალაქის გამგეობამ ამას წინადაცხადებულს სსაგდმოფო დაასრ. გამკედ პეტერბურგიდან შედგენ და დასჯილგული ქორეგი მიიწვია, სოლო ბ-ნი ტრანსპარედიცის ორდინატორად დანიშნა. ეს უიკადრის ქემში და „საქმე“ ამის გამე დაწყო. კევი არ არის, ვევათეკი მშვიდობისად გათავადება და აუა-მე-მე-ლი სულად არ ასტუდებოდა, რომ საქმეში ჰაღმი და იმისი დამქმებო არ მარეუდიუნენ, რომელთაც მოისურვებს „რედატორის“ თავიანთ სასარგებლოდ გამოყენება. ამ აზრით წინადადება შეიტანეს საბჭოში, მადლობა გამოცხადდეს ტრანსპარედიცის ქალაქის სასაგდმოფოში უანგარო მოდგაწყობისთვისა. აზრი ასეთის განხილვისას აშკარა იყო; ამ ტრანსპარედიცის მოდგაწყობა და მადლობის გამოთქმა არაფერს შუაშა; ერთი რამ უნდოდათ მხოლოდ მოწინააღმდეგეებს: მადლობის გამოთქმით გამოეკება ვაკაცხათ და შარ-შავად გამოეყვანათ. მამ სხვა რა აზრი ქქონდა იმთ სურვილს: საბჭომ მადლობა უნდა გამოუცხადოს ისეთ კაცს, რომელიც გამგეობამ უარ-გყო. საბჭოს უმრავლესობამ, რასაკვირველია, არ მოისურვა მთელის გამგეობის გაშვება და ამიტომ მადლობა არ გამოუცხად ტრანსპარედიცის. როგორც ვხვდებით, აქამდე ვიკანდენ და კახაკი შუაში გაიჭვლიტა. ამკარა, ტრანსპარედიცის არ უნდა იქეფოდა თავის ვითომდა კეთილის მოსურნეებს. ვიშეკრებთ, ბ-ნი ჰაღმის და სხვების ერთადერთი აზრი ქქონდათ: უნდოდათ საბჭო და გამგეობა ამ მდგომარეობაში მიეყვანათ, რომ შემდეგ დასიდავს შესდგომოდნენ და ავი შეუდგენ კადეც. ეს მშვიდობის დაკვიფრებისა... კარგად ვიცი, რომ ამ ვაგატონებს დასიდავ-განების და შეზღობის შეტე სხვა არაფრის ში არა აქვთ...

მარტო ბათუმის საბჭომ არ იარა მონასტერო. უარესი საქმე უმართებს ტფილისის მასწავლებელ და აღმზრდელ ქალთა საზოგადოებას. ერთი წელიწადი მატყვიმულ ქალებს დავა, აუა-მე-მე-ლი და აურ-ზაური აქვთ. ვერ იქმნა და ვერ გაასწავლიეს, მიიდათ თუ არა თავიანთ წრეში მასწავლებელი კაცებიც; მთელი საზოგადოება ორ დიდ ბანაკად გაყო, ერთი მოსურნეა იმისთვის მიღებისა, მაგრამ მეორე ხმა მადლა კაცისხის: შორს ჩვენგან მამ-კაცებიო!

მარჯვად ამ საქმის თაობაზე საზოგადოებას მისში ქქონდა კრება. მიშენიერ სურათს წარმოადგენდა დარბაზი, სადაც საბრძოლველად გამსადებელი ორასამდე ქალი შეკრებიდყო. უმრავლესობამ სსურეკვად სენო წესდების შეგვლა და მამკაცების მიდება, მაგრამ საქმე მანდ ვერ გადასწავა: სწავიო იყო საზოგადოების წევრთა ორი-მესამედის თანხმობა. ამ კრების შემდეგ საქმე უფრო გამწვავდა. ქალები ახლა გაზეთის ფურცლებზე აქტანენ ერთმანეთს. მაგრამ ამასაც არ დასჯერდნენ და ხრი-

